

ÖTVEN ÉV UTÁN

Nem egy eseményre mutathatnánk rá, amelynek igazi hordereje, történelmi fordulat-jellege csak hosszú idő, olykor századok múltán világosodott meg. Arról a forradalomról azonban, amely ötven évvel ezelőtt robbant ki Pétervárott, már ma is bizvást megállapítható, hogy elmoshatatlan határkövet jelent nemcsak az orosz nép, hanem az egész világ fejlődésének útján. Ami előtte volt, vissza már semmiképp sem térhet, ami utána jött s még következik, annak irányát és tartalmát döntően meghatározza. Nincs és nem képzelhető politikai, társadalmi és gazdasági rendszer, amely valaha is hallatlanba vehetné és ne kényszerülne magáévá tenni az akkor meghirdetett programot: munka, kenyér, kultúra, igazságosság és béke minden ember és a föld minden népe számára.

A szocializmus azonban, amelyet elsőnek a Szovjetunió kommunistái vittek át a valóságba, nemcsak mint eszme és doktrína befolyásolta és módosította a gondolkodást, hanem példátlanul gyors és hatalmas teljesítményeivel előtérbe állította a dolgozó tömegek igényeit és az igények mielőbbi kielégítésének szükségességét. Felfokozta mindenütt a társadalmi igazságtalanságok és a kiváltságos helyzetek szülte türelmetlenséget, s ugyanígy a követelést, hogy az élet javaiból folyvást nagyobb mértékben részesüljenek azoknak közvetlen termelői. A szocializmus azóta világrendszerre nőtte ki magát, de körülötte a kapitalista országok sem térhettek ki az elől, hogy a munkásság és a parasztság egyre élesebb megmozdulásainak karhatalmi letörése helyett szociális engedményekkel keressék az osztályharcban a megoldásokat. Náluk is fogalom s részben célkitűzés lett a tervgazdálkodás, a teljes foglalkoztatottság, az életszínvonal növelése.

S minél inkább tapasztaljuk és értékeljük a szocialista országokban, így a mi hazánkban is bekövetkezett jótékony változásokat, annál kritikusabb szemmel tekintünk vissza mi, hívő keresztények is, azokra a történeti és szociológiai tényezőkre, amelyek a vallásosságot a szocializmus kibontakozása számára akadálynak mutatták. Bizunk azonban abban, hogy a részünkről is fájlat tényezők megszűntével, amiben közvetve megint csak nagy szerepet vitt az októberi forradalom, a világnézeti többféleség tudomásulvételének és érvényesülési lehetőségének is előbb-utóbb lehullnak a korlátai. Végtére is azóta általánosan elfogadott tétel lett a keresztények körében is, hogy a kereszténység nem ír elő és nem is írhat elő semmi meghatározott politikai, társadalmi és gazdasági rendet, nem diktálhat konkrét megoldásokat. Mindezek a teendők tisztán az evilági megfontolásokra és elhatározásokra tartoznak.

Annak a szeretetnek, amelyet a kereszténység a legfőbb parancsnak tekint, minden mást megelőző első formája az igazságosság gyakorlása az embertársak irányában, a jogok teljességének biztosítása minden ember, csoport és nép számára. Kötelességül rója ez reánk is az imperializmus leküzdését, a gyarmati sorban tartott területek felszabadítását, a fejlődésben levő országok segítségét, a nemzetköziség szellemét, a világ egységesülésének tudatát, a békés együttélést. Mindazt, ami az októberi forradalom nélkül mára sem került volna elérhető közelségbe, mindazt, aminek már a bátor és messzetekintő elindításáért is megérdemelten ünnepnap ez az ötvenedik évforduló.